

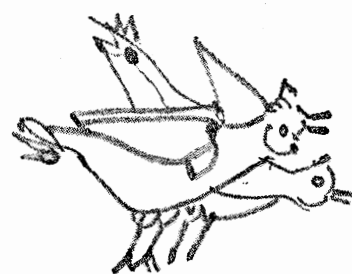
חיים נחמן ביאליק

ספיק

בצירוף מערכת ליתוגראפיות

ורישומים, מעשה-ידי

אביגדור אריכא

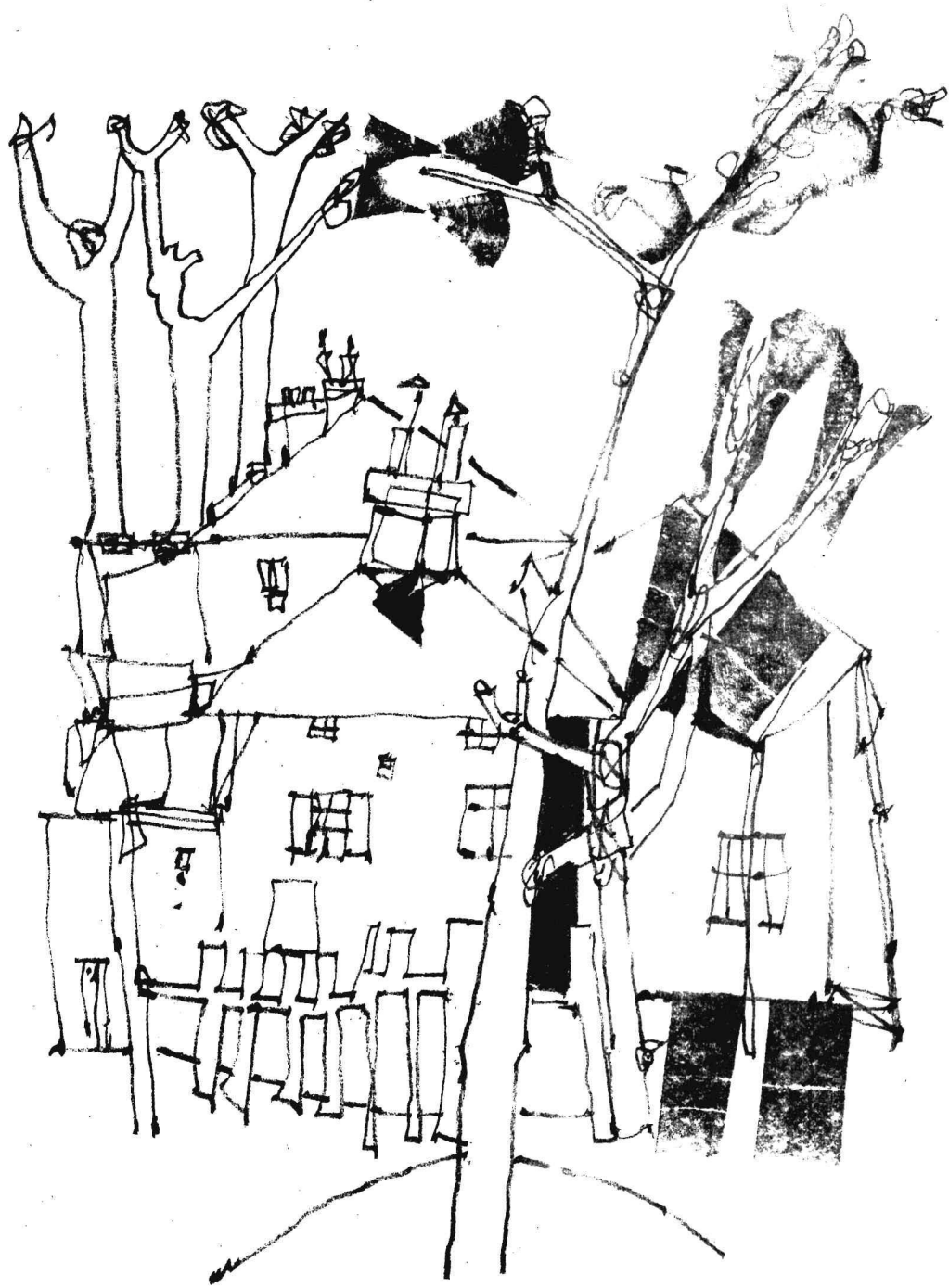
מוסד ביאליק • ירושלים

כפר מולדתי וחלומי

כמה תקופות קיץ וחרף עברו עלינו
משעה שנגלייתי לנפשי בכפר מולדתי
עד אותה שעה שיצאנו משם, אני
ובית אבי, לגור בפרבר של העיר

הקרובה – איני זוכר. תינוק מוטל באשפה הייתי, עוד לא מלאו לי, כמ־
דומה, חמש שנים תמימות, ומה סדר זמנים יש לתינוק? ודאי גם בכפר
מולדתי לא נשתנו עלי סדרי בראשית: תקופה באה ותקופה יצאה
בשעתה והעולם כמנהגו נהג. אבל אותו העולם הראשון, הקדמוני, שהו־
צאתיו עמי מן הכפר ועדין הוא כמוס עמדי במדור מיוחד לו בגזי לבי –
אותו העולם המשונה, הפלאי, היחיד, – הוא, כמדומה, שלא ידע חרף
וסתיו מימיו. כל הכפר של אותם הימים, לכל מלא עיני, כלו עשוי
מסכת אחת שלמה – קיץ טהור כולו. השמים – שמי קיץ, והארץ – ארץ
קיץ. הצמח והחי – כלם קיץ; ואף פיגלה, פיגלה בת גילי וחברתי הא־
חת בכל הכפר אף היא כלה קיץ. איני מוצא בו אלא יום ברזל אחד של
חרף, כלו מקשת קרח וכפור, שעומד אכזרי ונוזעם כלסטים מזוין בקר־
דומו מן הצד, וסמוך לו מושלך ברפש כפגור מובס יום סגריר יחידי נמק
ברעתו ודולף מתוגה. אך אלה אינם בלתי־אם יוצאי דופן. פסלת.

העולם בטהרתו, זה שמתפשט והולך מן העשב אשר בקיר ביתנו הקטן עד החורשה הירוקה החוסמת את העין בקצה הכפר – עולם זה כלו קיץ.

על יריעה זו, שכולה תכלת רקיע וירק דשא, רקומים עתה לפני כל מראות עולמי של הימים הראשונים ההם, מראות שאננים וקלים כער-פלי טהר, חצצים חידות וחצצים חלומות – ובכל זאת אין בהירים וברורים כמוהם ואין מציאות כמציאותם. הם הם מראות שתיה לנפשי, צורות יסוד, שנתנו לי משמים חנם, נדבת אלהים וחסדו, עקב רך שני וקצר ידי ועקב אָלם שפתי וכליון לבבי. רך וקטן ועזוב לנפשי הייתי; לא ידעתי לשאול עוד וקרוא דבר בשמו, ואיש אין על ידי לפתוח פיו ולהעיר רוחי. אין מחזיק בימיני ואין פוקד פנתי. כאפרוח יתום תעיתי בדרך מסביב לקני, אבי ואמי עזבוני ועין לא חסה עלי. ואלהים אספני ברחמיו אל תחת סתר כנפיו, ויתנני לשבת דומם אצל הדום רגליו ולשחק בלאט בציציות כסותו ובשולי אדרתו. יומם צוה לי את מלאכיו הנעלמים לשעשעני בחלומות ולהעלות בת-שחוק על שפתי, ואיש לא ראה, ובלילה שלח לי את גמדיו הקטנים, לומר לפני לאור הירח ולהפיג פחדו, ואיש לא שמע. רואים ולא נראים השכינם מסביב לי ויתקעם בעלטת כל פנה ובאפלולית כל חור, למלא נפשי חרדה מתוקה ותמהון אלהים. ידו הנעלמה היא זרעה פלאים את כל נתיבותי ונטעה חידות בכל אשר לנה עיני. כל צרור אבן וקיסם עץ – מדרש פליאה, ובכל שוחה וגומא – רזי עולם. איכה ילין הניצוץ באבן דומם, ומי השכין את הצללים האלמים בקירות הבית? מי יערום הררי אש בשולי רקיע, ומי יאחז את הלבנה בסבכי יער? אנה תנהרנה ארחות עבים, ואחרי מי ירדוף הרוח בשדה? מה רגנת בשרי לבקר והמון לבבי לפנות ערב? מה למימי המעין כי יבכו חרש ולמה יצא לבי להמיתם? כתרונני הפלאים, השיגוני, עברו ראשי הקטן והדל – ואין מגוס ואין מפלט. הם הרחיבו את עיני ואת